

Asia: VN/1245/2021

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi terveydensuojelulain muuttamisesta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Yleiset huomiot hallituksen esityksestä

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Hämeenlinnan kaupungin viranomaispalvelut pitää muutoksessa hyvänä entistä parempaa riskien huomioimista koko talousveden tuotantoketjussa. Lakeihin esitetyt muutokset mahdollistavat entistä paremman yhteistyön eri organisaatioiden välillä, koska yhteistyön muodoista tullaan kirjaamaan lainsäädäntöön. Lakimuutoksiin tulisi selkeästi kirjoittaa eri viranomaisten vastuunjako.

Huomiot esityksen taustasta, tavoitteista ja nykytilan kuvauksesta: jaksot 1 - 3

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Huomiot esityksen nykytilan kuvauksesta ja vaikutuksista: jakso 4

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Hämeenlinnan kaupungin viranomaispalveluiden näkemyksen mukaan rajapinta-tapausten tulkintaan toivotaan tarkempaa ohjeistusta, kun toimitetun veden ja vedenkäyttäjien määrä on hyvin lähellä mainittuja raja-arvoja, vähintään 10 kuutiometriä vuorokaudessa tai vähintään 50 henkilöä. Esimerkiksi millä organisaatiolla on vastuu siitä, että arviointi tehdään. Määritelmän muutoksen myötä tulisi valtakunnallisesti sopia ELY-keskusten ja kuntien valvovien viranomaisten yhteistyöstä ja yhteisistä arviointiperiaatteista.

“Vanhan juomavesidirektiivin raportoinnista poiketen tietokokonaisuuksiin ei sisällytetä kaikkia vedenlaatu muuttujien tuloksia, vaan ainoastaan talousveden mikrobiologisten ja kemiallisten muuttujien raja-arvojen ylitykset.” Perustelutekstin kohtaankin olisi hyvä selvyyden vuoksi syytä kirjata tarkemmin mitä tarkoitetaan raja-arvojen ylityksillä, esim. Ilmoitetaanko myös laatu tavoitteiden ylitykset ja pH-arvon alittuminen. Toisaalla raportoinnista on kerrottu kyllä tarkemmin toisaalla.

Häiriötilanteiden, jotka vaikuttavat yli 1 000 ihmiseen, määrittely voi tuottaa ongelmia. Määrittelyssä tarvitaan yhteistyötä vesilaitoksen kanssa, jotta saadaan aluksi tieto häiriön vaikutusalueesta ja tämän jälkeen voidaan arvioida tai määrittää henkilömäärä. Henkilöiden määrää voi olla vaikea arvioida. Vedenjakelualuetiedon lisäksi tarvitaan tietoa kiinteistöissä asuvien määrästä.

Vesilaitoksilla ja terveydensuojeluviranomaisilla ei ole välttämättä käytössään henkilötietojärjestelmän tietoja, joten ainakaan paikkatiedon avulla laskenta ei helposti onnistu. Myös ympäristöterveydenhuollon paikkatieto-osaaminen on vähäistä. Paikkatietokoulutusta ja tietojärjestelmien kehitystä tarvitaan edelleen, jos laskenta päädyttäisiin ohjeistamaan paikkatiedon avulla.

Valvontaysiköitä tulisi ohjeistaa tarkasti, millaista valvontaa uusille terveydensuojelulain 13 § ilmoitettaville kohteille (sairaalat ja terveyskeskukset, joissa on vuodeosasto) tulee tehdä, kun ilmoitus tehdään vain vesilaitteistoista. Esimerkiksi tuleeko vesilaitteistojen valvonta tehdä valvontasuunnitelmien mukaisesti.

Laboratorioiden hyväksymisen edellytykseksi esitetään analyysitiedon siirtoa talousvesinäytteille ja vedenottamo-termi korvataan käsitteellä veden otto, mitkä nähdään tervetulleiksi muutoksiksi. Vedenottamo ja vedenkäsittelylaitos termien käyttö on ollut kirjavaa.

Yleiset huomiot terveydensuojelulaista

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Terveydensuojelulaki 16 § Soveltamisala

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Hämeenlinnan viranomaispalvelut katsoo, että talousveden määritelmän poikkeus kohdassa c) elintarvikealan toimija käyttää elintarvikelain mukaisessa elintarvikehuoneistossa, tulisi ohjeistaa tarkemmin. Valtakunnalliset periaatteet ja toimintatavat olisi hyvä luoda.

Teveydensuojelulaki 16 a § Määritelmät

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Terveydensuojelulaki 17 § Yleiset laatuvaatimukset

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Hämeenlinnan viranomaispalveluiden mielestä pykälään on selkeästi kirjattu talousvettä toimittavan laitoksen ja kiinteistön omistajan vastuun raja veden laadusta. Mahdollista riskiä ja mahdollista

epäselvyyttä vastuista laitoksen ja kiinteistön rajapinnassa voi aiheutua vesijohtoliittymien asennusvaiheessa, jolloin kiinteistön putkistoon voi päästä maaperän kontaminantteja.

Talousveden laatuvaatimusten tulee täytyä vesipisteessä, josta vettä otetaan talousvetenä käytettäväksi. Vesinäytteellä ei välttämättä saa selville, mistä veden laadun heikentyminen on peräisin, kun vesinäyte otetaan vesipisteestä, josta vettä otetaan talousvetenä käytettäväksi. Myöhemmin annettavaan STM:n asetukseen tulisi tarkentaa, miten toimitaan, kun selvitetään laatuvaatimusten täyttymättömyyttä. Esimerkiksi vastaako talousvettä toimittava laitos aina kustannuksista siihen asti, kunnes kiinteistön osuus veden laatuun on selvitetty vai onko kiinteistönomistajalla ensisijainen selvitysvelvollisuus. Terveysuojelun olisi tärkeää tietää mille taholle mahdolliset määräykset annetaan.

Terveydensuojelulaki 17 a § Laatuvaatimuksista poikkeaminen

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Terveydensuojelulaki 17 b § Vedentuotantoketjussa käytettävät kemikaalit, materiaalit ja tuotteet

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Hämeenlinnan viranomaispalvelut katsoo, että vastuunjako kiinteistöissä hyväksytyjen materiaalien hyväksyntämenettelystä ja mitkä hyväksytään tulisi selkeästi kirjata lakimuutokseen. Putkistomateriaalien kestävyteen vaikuttavat seikat tulisi myös huomioida.

Terveydensuojelulaki 18 § Talousvettä toimittavan laitoksen toiminnan hyväksyminen

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Terveydensuojelulaki 18 a § Ilmoitusvelvollisuus vedenjakelualueesta

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Uuden 3 momentin mukaan kunnan terveydensuojeluviranomaisen olisi huolehdittava siitä, että vedenjakelualueen aluomainen paikkatieto toimitetaan Suomen ympäristökeskukselle. Kunnan terveydensuojeluviranomainen voi täyttää huolehtimisvelvollisuutensa joko toimittamalla tiedot itse Suomen ympäristökeskukselle tai valvomalla, että talousvettä toimittava laitos toimittaa mainitut tiedot.

Hämeenlinnan viranomispalvelut katsoo, että ympäristöterveydenhuoltojen käytössä ei ole välttämättä tietojärjestelmää, millä talousvettä toimittavien laitosten aluepaikkatietoja voi tarkastella. Tästä seuraa ongelmia tarkistaa laitosten lähettäviä tietoja. Kunnan terveydensuojeluviranomaisella ei ole välttämättä tarkkaa tietoa vedenjakelualueesta, joten vaihtoehto terveydensuojeluviranomaisen toimittavista vedenjakelualueen aluetietoja on haastavaa. Talousvettä toimittavilla laitoksillakaan ei välttämättä ole paikkatieto-osaamista.

Terveydensuojelulaki 19 § Riskiperusteisen lähestymistavan yleiset periaatteet

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Terveydensuojelulaki 19 a § Talousveden toimitusjärjestelmän riskienhallinta

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Terveydensuojelulaki 19 b § Talousveden toimitusjärjestelmän riskienhallinta

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Pykälässä on selkeästi määritelty talousveden toimitusjärjestelmän riskinhallinnan vastuu talousvettä toimittavalle laitokselle. Tähän pykälään olisi hyvä kirjata vastaavasti kuin pykälässä 19 a§, että toimenpidesuunnitelman laatimiseen osallistuvilla on oltava riittävä asiantuntemus. Hämeenlinnan viranomaispalvelut katsoo, että myöhemmin annettavaan STM:n asetukseen tulisi tarkentaa terveydensuojeluviranomaisen rooli talousvesijärjestelmän riskinarvioinnissa. Erityisesti terveydensuojeluviranomaisen asiantuntijuutta tarvitaan vaarojen kartoituksen jälkeen tehtävässä riskien arvioinnissa.

Hämeenlinnan viranomaispalvelut näkee myös verkostojen riskinarvioinnin tärkeänä. Riskinhallintakeinoina voisivat olla vesihuoltoverkostojen kuntotutkimusten määräaikaisuus ja putkistojen kunnon hyväksyttävyyshaatimukset.

Terveydensuojelulaki 19 c § Ensisijaisten tilojen vesilaitteistojen riskienhallinta

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Terveydensuojelulaki 20 § Talousveden laadun valvonta ja tiedottaminen

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Pykälällä selkeytetään kunnan terveydensuojeluviranomaisen huolehtimisvelvollisuutta talousveden laadusta tiedottamisesta. Tiedottaminen tulee tukeutumaan kansalliseen vesi.fi- ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen verkkosivuihin.

Lisäanalyysien tarvetta arvioitaessa olisi myös hyvä pitää mielessä analyysit, joiden perusteella voidaan arvioida veden syövyttävyyttä ja siten parantaa putkistojen kestävyyttä.

Terveydensuojelulaki 20 a § Talousveden välityksellä leviävän epidemian tai muun terveyshaitan ehkäiseminen

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Terveydensuojelulaki 21 § Tietokokonaisuudet

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Talousveden häiriötilanteiden ilmoittamisessa haastetta tuottaa selvittää miten suurta määrää ihmisiä häiriö koskee. Hämeenlinnan viranomaispalvelut katsoo, että terveydensuojelun roolista laskennassa on hyvä saada tarkempia ohjeita esimerkiksi valtioneuvoston asetuksessa.

Terveydensuojelulaki 47 § Viranomaisen oikeus saada ja luovuttaa tietoja

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Terveydensuojelulaki 49 a § Tutkimuslaboratoriot

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Pykälään tehty lisäys tutkimustulosten toimittamisesta valvonnan tarpeisiin nähdään tarpeellisenä lisäyksenä laboratorion hyväksymisprosessissa.

Terveydensuojelulaki 49 b § Tutkimuslaboratorioiden valvonta

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Terveydensuojelulain liite

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Yleiset huomiot vesihuoltolaista

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Hämeenlinnan kaupungin viranomaispalvelut on ajoittain pitänyt vesihuoltolaissa määriteltyjen viranomaisten valvontavastuita tulkinnanvaraisina. Viranomaisvastuut olisi hyvä selkeyttää seuraavassa vesihuoltolain uudistuksessa.

Vesihuoltolain uudistuksessa ei muuteta vesihuoltolaitoksen toiminta-alueiden säätelyä. Vesihuoltolailla pystytään edelleen saattamaan vesihuoltoa sellaisille alueille, joilla se on ympäristönsuojelun ja terveydensuojelun kannalta tarpeellista.

Vesihuoltolaki 3 § Määritelmät

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Hämeenlinnan viranomaispalvelut katsoo, että terveydensuojelulain talousvettä toimittavan laitoksen ja vesilain vesihuoltolaitoksen määritelmien yhdenmukaistaminen selkiyttää valvontaa ja talousvettä toimittavien laitosten velvoitteita.

Vesihuoltolaki 4 § Viranomaiset

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Viittauksen lisääminen terveydensuojelulain 19 a §:ään voisi selkiyttää raakaveden riskinarvioinnin vastuita.

Vesihuoltolaki 15 § Vesihuoltolaitoksen selvilläolo- ja tarkkailuvelvollisuus

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Vesihuoltolaki 16 § Tiedottamisvelvollisuus

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Vesihuoltolaki 16 a § Asiakirjojen julkisuus

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Vesihuoltolaki 20 d § Vesihuollon tietojärjestelmä

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Ympäristönsuojelulaki 222 § Ympäristönsuojelun tietojärjestelmä

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Markkinavalvontalaki 1 § Soveltamisala

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Lindén Päivi
Hämeenlinnan kaupunki

Lindén Päivi
Hämeenlinnan kaupunki - viranomaispalvelut